

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
31. JAN.
1989

Letnik XLIV.
Štev. 8 (2431)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
700 din
P. b. b.

Mednarodni protest proti ločevanju

Kako mednarodna strokovna javnost ocenjuje avstrijsko ločevalno politiko, je bilo že v preteklosti razvidno iz številnih protestnih pisem in resolucij, ki so naslavljali avstrijskim oblastem z raznih seminarjev in mednarodnih zasedanj. Tako pismo je prispelo tudi te dni, ko so profesorji iz Berlina, Berna in Bruslja, ki sodelujejo v posebnem delovnem krožku za „učni jezik frančoščina/nemščina – stvarni pouk v drugem deželnem jeziku“ na bernški univerzi, ugotovili: „V času, ko se Švica prizadeva za integrativne modele dvojezične vzgoje, smo zvedeli, da so doslej uspešno tradicijo skupnega slovensko-nemškega pouka na Koroškem odpravili“. Udeleženi strokovnjaki poudarjajo, „da je za jezikovne manjšine neobhodno potreben pouk v materinem jeziku“.

Profesorji izražajo tudi svojo solidarnost z dr. Petrom Gstettnerjem v zvezi s procesom proti heimatdienstu. „Zelo nas zanimajo podrobnosti o tem dogajanju, zaradi katerih smo zelo vznemirjeni. V primeru potrebe bomo podvzeli vse, kar bi izključevalo nadaljnjo pravno zlorabo v tem žalostnem primeru.“

„Drugačna Koroška“ vabi na volilno zborovanje v Mladinski dom v Celovcu

Objava kandidature volilnega združenja Drugačna Koroška/Anderes Kärnten je med slovensko narodno skupnostjo in v solidarnostnem gibanjem sprožila široko in zavzeto razpravo.

Kaj pričakujemo od kandidature? Pozivamo zagovornike in skeptike, da izrazijo svoje mnenje.

Na zborovanju v petek, 3.

februarja ob 19.30 uri v Mladinskem domu v Celovcu bodo uvodoma spregovorili glavni kandidati, Hans Haider, Marjan Sturm, Michael Mark in Fric Kert. Nato bo sledila razprava.

Za drugačno in solidarno Koroško brez ločevanja – strnimo vse opozicionalne in demokratične sile. Pridite na zborovanje!

V Sloveniji so zaskrbljeni nad položajem zamejskih Slovencev

Predsednik predsedstva Socialistične Republike Slovenije Janez Stanovnik je pretekli petek v Ljubljani sprejel predstavnike zamejskih Slovencev iz Avstrije, Italije in Madžarske.

Na tradicionalnem novoletnem sprejemu, ki so se ga udeležili tudi predsednik CK ZKS Milan Kučan, predsednik slovenske skupščine Miran Potrč, predsednik RK SZDL Jože Smole ter drugi vidni predstavniki Slovenije, je Janez Stanovnik z zaskrb-

lenostjo govoril o položaju Slovencev v tujini.

Tako je med drugim dejal, da je v Avstriji manjšinska problematika prepogosto orožje v medstrankarskih spopadih in da v Sloveniji odklanjajo šolsko ločevanje na Koroškem. Glede slovenske manjšine v Italiji pa je dejal, da Italija kljub prizadevanju in ustavno opredeljenemu izhodišču še vedno sprejela globalni zakon za zaščito slovenske manjšine. Na Madžarskem pa se lahko po-

hvalijo le s skromnim napredkom pri uresničevanju pravic slovenske narodnostne skupnosti.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dipl. inž. Feliks Wieser je v svojem govoru dejal, da koroški Slovenci sicer imamo globalno zaščitno listino, to je 7. člen Avstrijske državne pogodbe, da pa te določil Avstrija ne izpolnjuje. Zato imamo koroški Slovenci tudi legitimno pravico, da se borimo za izpolnitev 7. člena ADP in

proti zakonu, ki ogrožajo obstoj slovenske manjšine na Koroškem kot sta to Zakon o narodnostih skupinah in zakon o novi šolski ureditvi.

V delegaciji ZSO so bili poleg predsednika Wieserja še podpredsednik Franc Kukovica ter člana izvršnega odbora Janez Wutte-Luc in dr. Teodor Domej. Delegacija NSKS je vodil predsednik dr. Matevž Grilec, sprejema pa se je udeležil tudi zvezni poslanec zelene-alternative Karel Smolle.

PREBERITE

- 2 Delovni posvet SPZ
- 3 Delegacija ZSO obiskala Trst
- 3 Mednarodni obzornik
- 4 Heute im Slovenski vestnik
- 4 Stanko Sadjak razstavlja v Šentvidu
- 5 Spominska prireditev Erichu Friedu
- 6 Turizem močno upada
- 7 Kmečke hiše v Karavankah
- 8 Smučanje: začelo se je svetovno prvenstvo

Uspel ples maturantov

Ples maturantov ZG za Slovence je tudi letos povsem uspel. Poleg zvokov ansambla Agro-pop in Fantov treh dolin so dobršen delež doprinesli dijaki sami. V pozdrav

gostom so zaplesali tradicionalno polonezo (slika), še bolj pa so presenetili o polnoči. Poleg srečolova pa so pripravili tudi dražbo dragocenih likovnih del. slika: Pasterk

Slovenska prosvetna zveza
Krščanska kulturna zveza

SLAVNOSTNA PRIREDITEV

ob
SLOVENSKEM
KULTURNEM PRAZNIKU

v spomin
PAVLU KERNJAKU

sreda, 1. februar 1989, 19.30
veliki javni studio
KOROŠKEGA RADIA (ORF-THEATER)
Sponheimer Straße 13, Celovec

SOLIDARNOSTNI
PRAZNIK ZA UNIV.
PROF. DR. PETRA
GSTETTNERJA/
SOLIDARITÄTSFEST
FÜR UNIV. PROF. DR.
PETER GSTETTNER

11. 2. 89
19.00

Šentprimož/St. Primus

Sodelujoči/Mitwirkende:
Mladinski zbor „Danica“
Ansambel „Drava“
„4 J“
Silvija & Eda Velik
Reinhard Sellner
Bruji

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITTRA
ml.

ODSTOPI

Združena meščanska drhal – konservativne stranke ob podpori množičnega avstrijskega bulvarnega tiska – lahko zabeleži popoln uspeh: v teku enega meseca je odstrelila dva socialistična strankarska sekretarja in dva podpredsednika socialistične stranke. To ji ne bo zadostovalo: zavohala je kri in hoče je še več; hlata po popolni oblasti, ki je nima več že skoraj dve desetletji. Zdaj vidi možnost, da si jo docela osvoji.

Ne da bi na tem mestu pretakali solze nad odstopom notranjega ministra, ki je osebno ukazal policijski napad na varuhe narave v Hainburgu, ki je leto za letom ukazoval z gumijevkami in policijskimi psi razganjati demonstrante proti opernemu plesu, temu simbolu avstrijskega meščanstva. Njegova tajna policija vendar ni le nadzorovala Pretterebnerjeva predavanja, kot se tačas svetohlinsko razburjata tisk in opozicija – Slovenci vemo, da še slovenskega šolarskega koncerta ni mogoče izvesti brez udeležbe državne policije –, ne da bi pretakali solze nad odstopom parlamentarnega predsednika, ki je kot bivši zunanji minister svojemu kolegu Frischenschlagerju prijateljsko svetoval, naj sprejme vojnega zločinca Rederja, kar je prav gotovo hujše kot njegovo prijateljstvo do kurioznega predsednika Kluba pokončno pokopanih ter Kluba 45 – res, za tema dvema ni treba žalovati. Toda gonja opozicije in koalicijskega partnerja ter tiska ni namenjena v prvi vrsti bolj ali manj obremenjenim politikom, temveč v prvi vrsti predvsem preostanku socialdemokratske ideologije in mišljenja, kar se ga je v socialistični stranki še ohranilo. Gonja velja Hrdličkovemu antifašističnemu spomeniku v srcu Dunaja, podaljšanju Peymanove pogodbe z Burgtheatrom, bolj odprti spolni vzgoji mladine, poskusom uvajanja 35-urnega delovnega tedna – skratka vsemu, kar je (in tega je malo) ostalo socialdemokratskega ob vseh poskusih tako imenovanega „preobrata“.

Bleha in Gratz sta bila najšibkejša uda te verige, ki jo hočejo raztrgati Mock & Co. Zato sta morala vzeti slovo – vseeno do kakšnega zaključka bo prišel preiskovalni parlamentarni odbor, ki doslej še ni niti prav zaživel.

Do zaključne ocene pa je prišla mednarodna komisija zgodovinarjev, ki je Waldheimu izrekla porazno oceno. Kljub temu stoluje v dvorni palači, čisto po geslu avstrijskega tiska: koga bomo odstrelili, o tem odločamo sami!

SPZ – Delovni načrt za 1989

Danica Kežar

Nužej Wieser

dr. Helga Mračnikar

Slovenska prosvetna zveza je tudi letos izvedla delovni posvet s člani upravnega in nadzornega odbora ter predstavniki krajevnih slovenskih prosvetnih društev z namenom, da bi sprejeli delovni načrt za letošnje leto.

Vabilu se je odzvalo mnogo predstavnikov društev in odbornikov. Dobrodošlico jim je izrekel predsednik SPZ Tomaž Ogris, nato pa je na kratko obrazložil potek dnevnega reda. Za boljšo učinkovitost dela so se udeleženci posveta razdelili v tri delovne krožke, in sicer za glasbeno, gledališko dejavnost ter za področje izobraževanja, literature in umetnosti. Krožki so se umaknili v posamezne prostore gostilne pri Miklavžu in v dvehurnih razpravah pregledali svoje delovno področje in izdelali predloge za načrt dela v letošnjem letu.

Posvet je bil vsekakor uspešen. Iz poročil, ki so jih plenumu predstavili za glasbeno dejavnost Danica Kežar, za gledališko Nužej Wieser in za izobraževanje, literaturo in umetnost dr.

Helga Mračnikar, je bilo razbrati, da so se posamezne skupine temeljito ukvarjale s svojim delovnim področjem, kajti predlogi so bili stvarni.

O poročilih in predlaganih kulturnih akcijah za letošnje leto je tekla diskusija, v kateri so udeleženci posveta skupaj pretresli predstavljene predloge. Diskusijski prispevki so bili deloma kritični, vendar ne destruktivni, pač pa s hotenjem, da bi sprejeli načrt, ki ga bo mogoče urediti. Predsednik Tomaž Ogris je ob zaključku razprave poudaril, da bo treba sprejete sklepe obvezno izvršiti. Tako so udeleženci sprejeli stvarni delovni program Slovenske prosvetne zveze za letošnje leto. Obsegal bo številne prireditve na pevskem, dramskem, umetniškem in zlasti na področju izobraževanja. Poleg ustaljenih kulturnih prireditev, tako centralnih kot krajevnih, se bodo posvetili novim oblikam kulturnega dela zlasti na področjih, kjer interes za udejstvovanje v slovenski kulturi pojenjuje.

Med glavnimi dejavnostmi bo letos spet večja gledališka uprizoritev, osrednjih koncert SPZ, redni kontakti s kulturnimi ustanovami matičnega naroda in društvi Slovencev, ki živijo v zamejstvu, in kajpada redni kontakti in skupne akcije s Krščansko kulturno zvezo. Novo v načrtu je razpis za literaturo, vključevanje video-filmov in drugih sodobnih medijev. SPZ bo tudi (skupaj z drugimi kulturnimi forumi) posredovala kulturne dosežke, zlasti literarne, v drugih zveznih avstrijskih deželah. Skrb bo veljala tudi širjenju slovenskih filmov in video-filmov med mladino. V ta namen bo SPZ sprožila akcijo za sprejemanje slovenskega tv sporeda tam, kjer to ni mogoče; v interesu Slovencev, ki živijo v Celovcu, bo apelirala na kabelsko tv družbo, naj omogoči tudi sprejemanje 2. programa RTV Ljubljane, kar bi prišlo prav zlasti ljubiteljem športnih prenosov.

To so seveda le nekatere točke sprejetega načrta. O posameznih dejavnostih pa bomo sproti poročali.

Proti dodatnim prispevkom

Čeprav se je žitarski občinski svet že na več sejah ukvarjal s vprašanji občinske vode, te zadeve še vedno niso uspeli zadovoljivo rešiti. Občani iz Vinogradov in Gorič nasprotujejo občinskemu sklepu, po katerem naj bi plačali dodaten prispevek za vodo iz občinskih vodovodov (Vinogradi, Goriče, Rikarja vas). Pismene prizive proti predpisanemu doplačilu je vložilo že skoraj 50 odjemalcev.

Za kaj gre? Večina odjemalcev, ki so vložili priziv, se sklicuje na to, da gre za več kot 15 let star projekt o gradnji občinskega vodovoda, ki zajema celotno ozemlje občine Žitara vas, sklep o obveznem doplačilu pa da ni v skladu z obstoječimi predpisi. Tako gradnjo novega vodovoda, ki stane več kot 10 milijonov šilingov in ki zaobsega vse predele, kjer občinskega vodovoda še ni bilo, ni mogoče deklarirati za dovajanje vode v enega ali vse obstoječe občinske vodovode zara-

di občasnega pomanjkanja vode. Gre za nov projekt, ki naj bi v Žitari vasi dokončno rešil vprašanje priključitve na pitno vodo.

Doslej so na večini ozemlja občine problem pitne vode reševale privatne vodovodne zadržge, na katere pa se sedaj zaradi pomanjkanja vode skoraj ni več mogoče priključiti.

Občani se pritožujejo predvsem tudi zato, ker so že leta 1977 plačali obvezen prispevek za vodovodni priključek v višini preko 10.000 šilingov,

sedaj pa naj bi dodatno plačali še skoraj 50 odstotkov takratne vsote. S svojimi prizivi bodo zagotovo dosegli vsaj to, da bo morala občina točno razložiti svoje načrte. Poleg tega pa se bo tudi razjasnilo, kaj bo npr. nadzorna oblast (v tem primeru oddelek za občine pri Koroški deželni vladi) storila v zvezi s samovoljnim razlaganjem zakonskih določil – kot se to pač dogaja v Žitari vasi. Odborniki Enotne liste iz Žitare vasi so oddelek za občine pri deželni vladi že zaprosili za ustrezne ukrepe oziroma za preverbo, če ne bi bilo potrebno sklepe občinskega sveta v zadevi dodatnih priključitvenih prispevkov za vodo razveljaviti.

Vabilo

Vabimo vas na spominsko proslavo ob 45-letnici smrti narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža in ostalih zverinsko pobitih žrtev gestapa. Svečanost bo v nedeljo, dne 12. februarja, ob 11. uri na pokopališču v Svečah.

Svečanost bodo oblikovali soborci in prijatelji z Jesenic. Govoril bo tudi dr. Marjan Sturm.

Pozivamo Vas, da se proslave udeležite v čim večjem številu in s seboj pripeljete tudi sorodnike in znance.

S tovariškimi pozdravi!
Zveza koroških
partizanov

Delegacijo ZSO je na sedežu SKGZ v Trstu sprejel predsednik Klavdij Palčič (na sliki levo).

V bodoče naj bi razmišljali, kako bi okrepili sodelovanje

Zakon o globalni zaščiti Slovencev v Italiji, s katerim italijanska vlada zavlačuje, neizpolnjen 7. člen ADP in druga nerešena vprašanja, ki so sorodna Slovincem v Italiji in Avstriji, so bila v središču pogovorov med ZSO in SKGZ v Trstu. S strani ZSO so se pogovora udeležili predsednik dipl. inž. Feliks Wieser, tajnik dr. Marjan Sturm, član IO Janez Wutte-Luc in predsednik SPZ Tomaž Ogris. Delegacijo SKGZ je vodil njen predsednik Klavdij Palčič. Delegaciji sta se srečali v okviru povratnega obiska.

Predsednik SKGZ Klavdij Palčič je uvodoma obrazložil trenutni položaj Slovencev v Italiji in nakazal problematiko v zvezi z zakonom o zaščiti Slovencev v Italiji.

Ključna vprašanja politike ZSO je opisal dipl. inž. Feliks Wieser. Predvsem je utemeljil stališče ZSO do manjšinskega sosveta, štirih točk memorandumu, dvojezičnega šolstva in vloge solidarnostnega gibanja, ki se je okrepilo v boju za skupno dvojezično šolo, in nenadno tudi pomen deželnozborskih volitev za Slovence. Feliks Wieser je zaključil z mislijo, da bo treba napeti vse sile za enotnost koroških Slovencev. V zvezi s Slovenskim znanstvenim inštitutom pa je še enkrat pojasnil, da v ZSO nikdar ni bilo govora o ukinjanju znanstvene dejavnosti, temveč da sta odbora razpravljala o pravni osamosvojitvi.

V nadaljnjem pogovoru so navzoči razpravljali o problemu asimilacije, sicer pa je Tomaž Ogris izrazil potrebo, da bi skupno razmišljali o strategiji, saj je imata obe organizaciji marsikaj skupnega. Prav zato sta tudi obe delegaciji izrazili željo po pogostejših srečanjih.

Ker so oboji menili, da so za tesnejše sodelovanje potrebni konkretni predlogi, so temu posvetili drugi del srečanja. Še prej pa je delega-

cija ZSO obiskala Založništvo tržaškega tiska in uredništvo Primorskega dnevnika.

Člani ZSO so se lahko prepričali o sodobnem in strokovnem pristopu založniške hiše, ki združuje vrsto, za slovensko narodno skupnost v Italiji tako pomembnih enot. To so poleg Primorskega dnevnika Agencija Alpe Adria, ki italijanski in jugoslovanski prostor ter prostor v skupnosti dežel oskrbuje s televizijskimi vestmi in samostojnimi oddajami, Novi Matajur, ki je odraz življenja Slovencev v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, štirinajstdnevnik v italijanščini o življenju in delu Slovencev v Italiji, mladinska revija Galeb, Jadranski koledar, ki ga dopolnjuje zbirka bogatih knjig, knjižne izdaje, uvozno-izvozni oddelek, oddelek za distribucijo tujega tiska, oglasni oddelek, proizvodnja televizijskih in filmskih doku-

mentarcev in reklamnih sporočil, grafi-center za grafično oblikovanje in načrtovanje, sodobna offset tiskarna ter tržaška knjigarna z galerijo.

V smislu povezovanja je odgovorni urednik Marko Waltritsch predlagal skupno prilogo Primorskega dnevnika in Slovenskega vestnika.

V tem smislu je tekel tudi razgovor med predsednikom SPZ Tomažem Ogrisem in predsednikom Zveze slovenskih kulturnih društev Acem Mermoljo. Bila je izražena konkretna želja, da bi mladinske organizacije nadaljevale s seminarji, kakršen je bil pred leti v Kanalski dolini.

Če je morda po srečanju res še premalo oprijemljivih pobud za bodoče skupne akcije, pa so vendar bili vsi mnenja, da je treba s srečanja nadaljevati bolj pogosto kot v preteklih letih.

Miha Pasterk

Odgovorni urednik Primorskega dnevnika Marko Waltritsch (na sliki drugi z desne) je članom ZSO, dipl. inž. Feliksu Wieserju, dr. Marjanu Sturmju, Janezu Wutteju-Lucu in Tomažu Ogrisu razkazal sodobno urejene prostore založniške hiše, ki poleg tržaških oskrbuje tudi Slovence v Gorici, Benečiji, Reziji in Kanalski dolini.

Sliki: Pasterk

OBZORNIK

Milijarde in prazne trgovine

V Sovjetskem tisku zadnje dni mrgolijo milijarde: zvezni proračun ima več kot sto milijard primanjkljaja, za več kot 70 milijard je več rubljev kot pa blaga... (preden pa o tem sploh razmišljamo, je treba povedati, da v Moskvi še vedno držijo uradni menjalni tečaj, po katerem je rubelj vreden okoli 1,6 dolarja, medtem ko je na črnem trgu padel že tako nizko, da za dolar ponujajo po sedem rubljev).

IZ MOSKVE POROČA
ANTON RUPNIK

Naj mi bo ob vseh milijardah dovoljeno čisto osebno in sveže doživetje. Ko sem po novem letu taval po Ljubljani, nikakor nisem mogel verjeti, da je vse tisto, kar naše trgovine razkazujejo po izložbah, zares tudi naprodaj. Ko prideš takole iz opustošene Moskve v Ljubljano, potrebuješ nekaj časa, da preživeš šok.

Po daljšem času sem spet zašel v enega največjih moskovskih „salonov mebelji“, tokrat gledat, ali ne bi kje staknil čisto preprosto otroško pisalno mizico. Po velikanski trgovini bi se mirno lahko vozil z ruskim „zaporočcem“, saj so nekatere oddelke sploh uknili. Ponujajo zelo drage romunske spalnice in dve, tri kuhinje, pa še nekaj oblazinjenega masivnega pohištva – to pa je tudi vse. O pisalni mizici seveda ni besede.

Tu postaja vse deficit. Zdaj se od zvezne vlade navzdol vsi sprašujejo, kam neki je izginil pralni prašek. Najvišja dama v Kremlju, Aleksandra Birjukova, kandidatka za članico politbiroja CK KPSZ, zatrjuje, da bi ga bilo kar zadosti, če ga ne bi ljudje tako brezglavo nakupovali na zalogo.

Tako se dogaja kar z vsem blagom. Ker nikoli ne veš, ali bo jutri še na zalogi, kupiš za vsak primer dvakrat več. Prijatelji, sosede in znanci bodo zelo hvaležni, če jim boš lahko ponudil kaj iz bogate izbire „deficita“.

Sovjetsko vodstvo je na zahodu (tudi v Avstriji) najelo za desetine milijard dolarjev posojil, ki jih po besedah Mihaile Gorbacova nameravajo v celoti nameniti za hitro posodobitev lahke industrije, se pravi za izdelovanje blaga široke porabe. Vendar preden bo ta gigantski sovjetski gospodarski tanker naredil ustrezen obrat, bodo lahko zaprli že kar vse trgovine, saj počasi ne bodo imele več česa prodajati.

V vse hujši kritiki kličejo na pomoč vse panoge, od vojaške industrije do avtomobilskih tovarn. Očitno pa se nikomur prav ne ljubi izdelovati blaga za široko porabo, dokler je režim cen takšen, kot je. Cene sicer doživljajo eksplozijo, inflacija je iz tedna v teden večja, vendar Kremelj uradno še

vedno ne upa ugrizniti v najbolj kisló jabolko ter se odpovedati poceni kruhu, ki ga živinorejci pokrmijo na milijone ton svinjam, da bi na tržnici prodajali meso po petkrat višji ceni od državne (ta je še po 2 rublja za kilogram), v Ameriki pa zato kupujejo milijone ton pšenice za dolarje, ki si jih morajo prislužiti s čedalje dražjo nafto, za katero pa dobivajo na svetovnem trgu vse manj dolarjev... Zakleti krog, iz katerega pa centralizirano plansko gospodarstvo ne more iziti.

Gorbacovu se na poti „radikalne gospodarske reforme“ zastavlja čedalje več čeri.

Nov ZIS bodo izvolili marca

BEOGRAD. – Predsednik zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ Abaz Kazazi je v sredo na zasedanju tega skupščinskega organa napovedal, da bo izvolitev novega zveznega izvršnega sveta v jugoslovanski skupščini v začetku marca. Tedaj naj bi zbor republik in pokrajin sprejel tudi šest sistemskih zakonov, ki bodo zelo pomembni za izvajanje gospodarske reforme.

Izhod iz krize v Kampučiji

PEKING. – Kitajska in vietnamska vlada sta se v grobih obrisih zedinili o usodi Kampučije. V Pekingu se je zvedelo, da bo Vietnam umaknil vse svoje enote iz Kampučije najkasneje do konca septembra, umik pa bo nadzorovala ena izmed mednarodnih organizacij. Hkrati bodo Kitajci zmanjšali vojaško pomoč kampučijski protivladni koaliciji. Pogajanja se bodo nadaljevala čez mesec dni.

Nova katastrofa

DUŠANBE. – Petnajst metrov debel zemeljski plaz je prejšnji teden po nepreverenih podatkih terjal okrog 400 žrtev, ko je zasul štiri vasi v sovjetski republiki Tadžikistan. Sprožil ga je potres z jakostjo 7. stopnje po 12-delni Mercallijevi lestvici. S tem je SZ že drugič v poldrugem mesecu zadela potresna katastrofa.

HEUTE
IMSLOVENSKI
VESTNIKDie Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Sloweniens Präsident J. Stanovnik besorgt um Lage der Slowenen in den Nachbarstaaten

Der Präsident der Republik Sloweniens, Janez Stanovnik, äußerte anlässlich des Neujahrsempfanges für die Vertreter der slowenischen Minderheiten in Österreich, Italien und Ungarn am vergangenen Freitag in Ljubljana seine Besorgnis über die Lage der slowenischen Volksgruppen in diesen Nachbarstaaten.

Hinsichtlich der Lage der Slowenen in Österreich kritisierte der Präsident der Republik Sloweniens das neue

Kärntner Schulgesetz, welches eine Trennung der Schüler nach sprachlichen Kriterien vorsieht und auch bereits praktiziert wird. Kritik übte Stanovnik auch an der Tatsache, daß Minderheitenfragen als Mittel für Auseinandersetzungen zwischen den Parteien erhalten müßten.

Zur Lage der Slowenen in Italien betonte Stanovnik, daß diese Lage weiterhin auf ein globales Schutzgesetz wartet, obwohl die verfassungsrechtlichen Vorausset-

zungen dafür gegeben sind. Auch hinsichtlich der slowenischen Volksgruppe in Ungarn stellte der Republikpräsident von Slowenien nur Fortschritte in kleinerem Ausmaß fest.

Seitens der Kärntner Slowenen nahmen an dem Neujahrsempfang Abordnungen des Zentralverbandes und des Rates teil.

Erfolgloser Wahlkämpfer Jörg Haider in Eisenkappel

Vergangenen Freitag versuchte der freiheitliche Spitzenkandidat J. Haider sein Glück als Wahlkämpfer in Eisenkappel. Mit wenig Erfolg:

Noch bevor er mit seiner üblichen Wahlrede loslegen konnte, wurde er von kritischen Ortseinwohnern mit den Fragen konfrontiert, die den Menschen dieser Region am Herzen liegen. Wie will jemand, der für den 1600 Hektar großen Grundbesitz im Bärental 14 Schilling Vermögenssteuer bezahlt, die Interessen von Klein- und

Bergbauern vertreten und den Kampf gegen Privilegien führen? Wie will einer, für den die österreichische Nation eine „Mißgeburt“ ist, den Kärntner Slowenen Lektionen erteilen, wer ein guter Österreicher ist und wer nicht? Wie kann sich eine Partei, die seit zehn Jahren gegen die Zellstoffabrik Obir kämpft, sich als Verteidiger der Wirtschaft im Grenzland aufspielen? Was sucht jemand, der die „Mehrheitsbevölkerung“ gegen die Minderheit aufstachelt, in Eisenkappel?

Zentralverband in Triest/Trst

Das Gesetz zum globalen Schutz der Minderheiten in Italien, das die italienische Regierung hinausgert, der Artikel 7. des Österreichischen Staatsvertrages, sowie eine Reihe weiterer ungelöster Minderheitenprobleme in Italien und Österreich standen im Mittelpunkt der Gespräche anlässlich des Besuchs einer Delegation des Zentralverbandes slowenischer Organisationen unter Führung von Dipl.-Ing. Feliks Wieser bei der kulturellen und wirtschaftlichen Vertretung SKGZ der Slowenen in Italien in Triest.

Einleitend erörterte der Vorsitzende des Verbandes SKGZ, Klavdij Palčič, die aktuelle Lage der Slowenen Italiens. Seitens des Zentralverbandes slowenischer Organisationen informierte Dipl.-Ing. Feliks Wieser über die Haltung des Zentralverbandes zur Frage der Volksgruppenbeiräte, des Memorandums, die aktuelle Situation nach der Einführung des Trennungsgesetzes an den Schulen sowie die Bedeutung der bevorstehenden Landtagswahlen für die Kärntner Slowenen.

In der Delegation des Zentralverbandes waren weiters Dr. Marjan Sturm, Janez Wutte-Luc und der Vorsitzende des Kulturverbandes Tomaž Ogris vertreten.

EINLADUNG

Die Bekanntgabe der Kandidatur des Wahlbündnisses "Anderes Kärnten/Drugačna Koroška" hat innerhalb der slowenischen Volksgruppe und der Solidaritätsbewegung breite und engagierte Diskussionen ausgelöst.

Befürworter und Skeptiker sind aufgefordert, ihre Meinung zum Ausdruck zu bringen, und an der **Diskussionsveranstaltung am Freitag, 3. Februar 1989, um 19.30 Uhr im „Mladinski Dom“, Mikschallee 4, Klagenfurt teilzunehmen.**

Unterrichtssprache Französisch/Deutsch

Sachunterricht in der zweiten Landessprache

Akademische Kommission Haus der Universität Schlösslistrasse 5 CH-3008 Bern

Beteiligte Fachrichtungen: angewandte, allgemeine, germanistische, romanistische Linguistik, Pädagogik, Psychologie, Soziologie

Präsidium Prof. Dr. R. J. Watts

Koordinatorin Frau Andrea

Telefon: 031 45 37 30 oder 071 23 14 44

Prof. Dr. Peter Gsetzner Universität für Bildungswissenschaften Klagenfurt

Klagenfurt, Österreich

Bern, den 17. November 1988

Sehr geehrter Herr Gsetzner,

In einem Moment, wo die Schweiz sich um integrative Modelle zweisprachiger Erziehung bemüht, erfahren wir, dass die lange und erfolgreiche Tradition des gemeinsamen deutsch-slowenischen Unterrichts in Kärnten in der bisherigen Form abgeschafft worden.

Wir haben während unseres dreitägigen Symposiums mit nationalen und internationalen Expertinnen unter anderem die sprachpolitischen Entwicklungen in Europa und Kanada erörtert und dabei festgestellt, dass die muttersprachliche Erziehung bei Minderheiten ein auch vom Europaparlament bestätigtes demokratisches Grundrecht in mehrsprachigen Ländern werden muss, für die Sprachminderheiten ist eine Ausbildung in der Muttersprache eine unabdingbare Notwendigkeit.

In Ihrem neuen Buch "Zwanghaft Deutsch?" setzen Sie sich engagiert für die Sache der slowenischen Minderheit in Kärnten und ihr Recht auf zweisprachige Erziehung ein.

Wir erfahren mit Bestürzung, dass gegen Sie wegen dieses Buches ein Prozess angestrengt worden ist. Wir sind sehr an Informationen über diesen Vorgang, der uns irritiert, interessiert, damit wir gegebenenfalls Massnahmen ergreifen können, die eine weitere juristische Eskalation in diesem bedauerlichen Falle ausschliessen.

Mit freundlichen Grüßen

Im Namen des Symposiums

- Dr. Monika Neher, Lehrbeauftragte an der Freien Universität Berlin/Leiterin des Schulversuchs zweisprachiger Alphabetisierung türkischer Kinder
- Prof. Dr. Peter Nelde, Leiter des Centre de recherches multiculturelles in Bruxelles
- Dr. Hans Stricker, Vorsteher des Amtes für Unterrichtsforschung des Kantons Bern
- Prof. Dr. Richard J. Watts, Professor für Englische Linguistik an der Universität Bern
- Urs Albrecht, Schweizerische Bundeskanzlei/Lehrbeauftragter am Deutschen Seminar der Universität Bern
- Prof. Dr. Monica Heller, Ontario Institute for Studies in Education/Institut d'études pédagogiques de l'Ontario

Auch dieses Schreiben namhafter Fachleute aus Berlin, Bern und Brüssel bestätigt, daß europaweit der Gedanke der gleichberechtigten Integration, des interethnischen Lernens und der Erhaltung der nationalen und sprachlichen Minderheiten verankert ist. In Kärnten gehen die Uhren trotzdem anders, auch wenn in der EG-Frage eifrig diskutiert und von einem Alpen-Adria-Raum ohne Grenz- und Sprachbarrieren gesprochen wird...

Prof. J. Gregorc 75-jährig

Vsak, ki pozna zgodovino povojne slovenske zborovske glasbe (in ne samo te), ve, da je z njo tesno povezanó tudi ime prof. Jožeta Gregorca, ki je ta mesec obhajal svoj 75. življenjski jubilej.

Prof. Jože Gregorc je vse življenje posvetil glasbi. Po končanem študiju je deloval kot glasbeni pedagog, njegova ljubezen pa je veljala dirigiranju. Vodil je razne orkestre, vendar je postal znan zlasti kot zborovodja pevskega zbora Slava Klavora v Mariboru. Vodstvo tega zbora je prevzel ob njegovi ustanovitvi leta 1955 in ga vodil celih 22 let. Pod njegovim vodstvom je zbor postal eden izmed najboljših vokalnih ansamblov v Sloveniji. Z njim je osvajal najvišja priznanja doma in na mednarodnih tekmovanjih. Tako je z zborom gostoval v

vseh večjih evropskih kulturnih centrih. Jože Gregorc je vodil tudi znana učiteljska pevstva zborov Emil Adamič in Slavko Osterc in tudi ta pripeljal do visokega pevskega nivoja.

Prof. Jože Gregorc pa je znan tudi med našimi pevci. V povojnih letih je skupaj z Radovanom Gobcem, Egonom Kunejem, Petrom Liparjem in drugimi glasbeniki redno prihajal na pevске seminarje Slovenske prosvetne zveze in tako prispeval tudi k uspešnemu razvoju zborovskega petja pri nas na Koroškem. Zdaj je upokojen in živi na Ptuj. Želimo mu, da bi bil zdrav in da bi s ponosom zrl na dosežke svojega umetniškega ustvarjanja, za kar je prejel mnogo odličij, med drugimi tudi najvišje - Galusovo plaketo.

Stanko Sadjak razstavlja

V petek so v rotovski galeriji (Rathausgalerie) v Sentvidu ob Glini odprli likovno razstavo petih koroških likovnih umetnikov, med katere je vključen tudi naš rojak Stanko Sadjak. Razstavlja skupaj s Francem Bergerjem, Dietrom Kalanom, Robertom Primigom

in Leom Hermannom, kar je brez dvoma lepo priznanje za našega umetnikasamouka.

Razstavo, ki jo prireja kulturni urad mesta Sentvid, so povezali z literarnim branjem koroškega pisatelja Güntherja Habereleja.

Srce in oko - nova revija

Prešernova družba v Ljubljani, ki je znana kot zelo uspešna založnica poljudne in leposlovne literature, je izdajala zelo razširjeno revijo Obzornik. Izhajal je mesečno v nakladi nekaj tisoč izvodov.

Janez Kajzer, v uredniškem odboru pa so Aleksander Čolnik, Lojze Kovačič, Mojca Drčar-Murko, Tone Partljič in drugi.

Revija bo prinašala izvirne slovenske in prevedene literarne prispevke, razne zanimivosti o Slovincih doma in na tujem, rubriki Pogled v preteklost in Pogled v prihodnost ter rubriko o knjigah in knjižnih uspešnicah. V prvi številki, ki je pravkar izšla, so s svojimi prispevki zajeti Anton Trstenjak, France Vurnik, Pavle Zidar, Branko Reisp in drugi.

V zadnjem času so Obzornik preimenovali v Srce in oko s podnaslovom Obzornik Prešernove družbe. O tej spremembi in seveda tudi o vsebinski preureditvi revije so se pogovarjali že nekaj let, zdaj pa so jo tudi dejansko izvedli. Glavni in odgovorni urednik je postal

Mikschallee 4, 9020 Celovec

brezplačno izposoja knjige in revije in ima svoje prostore v Mladinskem domu v Celovcu.

Knjižnica posluje ob ponedeljkih in torkih

od 10. do 18. ure

ob sredah, četrtek in petkih pa

od 8. do 16. ure

Fantastični romani

ADAMS Douglas: Restavracija ob koncu Vesolja:

obstaja teorija, po kateri bo Vesolje v primeru, da bi kdo odkril, čemu služi in zakaj sploh je, pri priči izginilo, nadomestilo pa ga bo nekaj še bolj čudnega in nerazumljivega. - Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1988. - 175 str. - (Knjižna zbirka Spektrum)

ADAMS Douglas: Štoparski vodnik po Galaksiji:

nekakšna elektronska knjiga, v kateri zveš vse o vsem, kar te zanima. - Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1988. - 151 str. - (Knjižna zbirka Spektrum)

ADAMS Douglas: Vodovnikova vesina je ena izmed tistih redkih knjig, ki vedno znova navdušujejo bralce fantastike in pravljicnosti, da se preselijo v svet kuncov in ga gledajo z njihovimi očmi in doživljajo njihove strahove in upanja... - Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987. - 448 str. - (Zbirka Odisej)

CLARKE Arthur Ch.: Konec otroštva:

pred resnično katastrofo obvarujejo človeštvo Gospodarji, neznana bitja iz vesolja, ki zasežejo Zemljo še prej, preden bi se lahko človeštvo samo uničilo. - Murska Sobota: Pomurska založba, - 260 str.

DREIFUSS Kurt: Onstran vesolja:

poskusnemu pilotu Timothyju Jonesu odpovedo naprave, iztrga se iz zemeljske težnosti in po čudnem naključju pristane na neznatem ozemlju, na daljnem planetu onstran vesolja... - Murska Sobota: Pomurska založba, - 234 str.

Gostje – pisatelji, ki so sodelovali na spominskem večeru Ericha Frieda.

Množičen poklon Erichu Friedu

Če na splošno velja, da za poezijo ni veliko zanimanja, da je to stvar malega kroga ljudi, to vsekakor ne drži, če gre za ime Ericha Frieda. Že za časa svojih živih dni je Fried na svoja branja vedno znova privabil številne poslušalce. Ta odnos do njegove poezije tudi sedaj, ko ga ni več med nami, ni popustil.

Na petkovem večeru v celovškem Domu umetnikov, ki sta ga v spomin na Ericha Frieda organizirala Grazer Autorenversammlung in Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji, smo zopet doživeli masovno udeležbo, s katero se je – pretežno mlada publika – poklonila temu velikemu tvorcu besede upora, borcu za pravice ponižanih in neustrašnemu kritiku podpihvalcev vojn, ter odločnemu protagonistu vseh zatiranih narodov in manjšin ter posameznikov, ki se upirajo proti vsakršni diktaturi in kršenju človekovih pravic.

Erich Fried je torej živ kljub neštetim poskusom, da bi utišali njegovo besedo in zmanjšali njeno umetniško

moč, je sredi med nami. Umetniki, ki so z branjem Friedovih in svojih besedil sodelovali na večeru, so s tem izrazili svoje spoštovanje do pokojnega umetnika, a ne le to, s svojim sodelovanjem so se istovetili z njegovo idejo humanosti in odločnostjo za javno opozarjanje na napake oblasti. Kot interpreti pesmi in proze so sodelovali Heino Fischer, Tony Dekan, Dieter

Heino Fischer

Kaufmann ter Bruno Strobl s svojimi solisti in orkestrom. Janko Messner in Edith Darnhofer sta brala besedila, posvečena Erichu Friedu. Nadalje so bili med nastopajočimi še Gösta Maier, Gustav Januš, Engelbert Obernosterer, Ingram Hartinger, Gert Jonke, Andrej Kokot, Arthur Burz in drugi. Na video posnetku smo slišali tudi Ericha Frieda, ki je s svojo preudarno človeško toplino osvajal srca občudovalcev. Na večeru so prebrali tudi nekatere odlomke iz člankov, napisanih ob njegovi smrti.

Čeprav je bil spored dolg, je do zadnjega trenutka osvojil pozornost občinstva. Bil je vsebinsko globok in umetniško premišljen, kot celota je izražal spoštovanje in poklon velikemu umetniku, ki si je kljub trnovi poti priboril častno mesto v sodobni avstrijski in evropski literaturi. To mesto mu bo ostalo tudi v bodoče. In čim bolj se bodo dnevi njegove smrti oddaljevali, tem bolj bo svetla njegova vizija ljubezni do sočloveka in s tem bolj humane in pravične družbe.

Vili Vuk

pa bo knjižna ponudba kompletna: v isti stavbi si bo mogoče literaturo sposojati in kupovati.

Dragocenost nove knjigarne, ki bo hkrati tudi kulturni center, v katerem bodo predvsem literarna srečanja, koncerti in druge s knjigo povezane prireditve, je predstavništvo angleške založbe Oxford University Press. Cankarjeva založba tesno sodeluje z omenjeno založniško hišo in je tudi njen predstavnik za Jugoslavijo, tako da se je prek nove knjigarne zdaj tudi univerzitetni Maribor povezal s svetom.

Nova odredba za vse odpadke

CELOVEC. – Od 1. januarja letošnjega leta velja nova odredba za odpadke. Ta določa odvažanje in uporabo odpadkov za vso Koroško, hkrati pa vsebuje tudi navodila, kako se sme uničiti večje količine. Ob tem je zanimiva npr. tudi ugotovitev, da po tej novi deželni odredbi ne bodo odstranjevali le odpadke, ki se naberejo v gospodinjstvih, temveč tudi industrijske odpadke, v kolikor ne gre za „nevarne ali strupene snovi“. Nova so tudi določila o ravnanju s problematičnimi snovmi kot so stare baterije ali zdravila. Te bodo po vsej deželi zbirali na poseben način.

401.675 jih lahko voli

CELOVEC. – Pri koroških deželnozborskih volitvah 12. marca 1989 bo o novem sestavu deželnega zbora smelo odločiti točno 401.675 Korošcev in Korošic. Po spolu je 188.768 moških ter 212.907 žensk.

Za ureditev odlagališča odpadkov v Homberku pri Tinjah predstavniki dežele še vedno upajo, da bo nekaj denarja prispeval eko-fond z Dunaja. Sicer pa bodo razliko in primanjkljaj zagotovo, kot se to dogaja v vseh podobnih primerih, skušali pokriti z dražjimi prispevki, ki jih bodo morala plačevati gospodinjstva v vsem okraju.

Zavarujte se pred klopi!

CELOVEC. – Od 16. januarja pa vse do 31. maja se lahko na vseh koroških zdravstvenih uradih cepite proti klopi. Zdravniki pozivajo prebivalce, da se te možnosti poslužijo in tako tudi sami sebe obvarujejo pred možno infektivno boleznijo meningitisom, ki jo prenašajo klopi. Za cepljenje plačate 180 šilingov. Zdravstveni uradi vam tudi izstavijo potrdilo, da ste bili cepljeni, ki ga predložite bolniški blagajni, in dobite povrnjenih 50 šilingov.

Dr. Maximilian Schintl, predstojnik upravnega oddelka in podpredsednik železniške direkcije v Beljaku, je s koncem leta odšel v pokoj. Ob slovesu je skupaj s predsednikom železniške direkcije v Beljaku dr. Rudolfom Reispom (v sredini) spregovoril dr. Walter Riener (levo), ki ga bo nasledil v obeh funkcijah.

Je odločitev za Ploče že sprejeta?

CELOVEC. – Še vedno ni dokončno odločena usoda predora na Pločah. Sicer je tudi finančni minister Ferdinand Lacina na svojem obisku na Koroškem dejal, da se bo zvezna vlada držala dogovora in prispevala 360 milijonov šilingov, toda zunanji minister Mock se z italijanskimi vladnimi kolegi na bilateralni ravni še ni mogel dogovoriti niti za začetek gradbenih del. V Avstriji se za gradnjo priza-

devajo predvsem večji podjetniki, ki želijo hitrejšo povezavo z jugozahodno Evropo, na Koroškem pa se razna turistična podjetja bojijo, da se bo z zgraditvijo ceste zmanjšalo predvsem število italijanskih gostov.

Prve priprave na „Gost 89“

CELOVEC. – Prireditelji lanskoletnega gastronomskega sejma „Gost“ so bili zelo zadovoljni. Letošnjega napovedujejo v času od 11. do 16. marca, načrtujejo poudariti živilstvo, priridili pa bodo tudi „Avstrijski vinski-sejem“. Za otvoritev pa si želijo govor ministra Grafa, kar jim je menda že zagotovil.

KULTURNO PISMO IZ SLOVENIJE

Mariborski prodor knjige

V zadnjih mesecih je bila knjiga svojevrsten simbol Maribora. Kot simbol se je pojavila v času, ko je Univerzitetna knjižnica dobila novo sodobno, z računalniki opremljeno zgradbo, in ko je bilo treba stotisoče knjig preseliti iz tesne stare knjižnične stavbe. Selitev je terjala poseben načrt, ki je s svojo natančnostjo omogočal čim krajši premor v delovanju knjižnice. Po natančno izdelanem načrtu je bila selitev hitro opravljena in je v primerjavi s takimi dejanji v Evropi dosegla tudi neke vrste rekord. Da je bila knjiga od lanske jeseni dalje v ospredju zanimanja v Mariboru, se je potrdilo tudi z

organiziranjem tako imenovane žive verige, ki so jo sestavljali ljudje, in ko je knjiga na kilometer dolgi poti potovala iz rok v roke od stare do nove knjižnice.

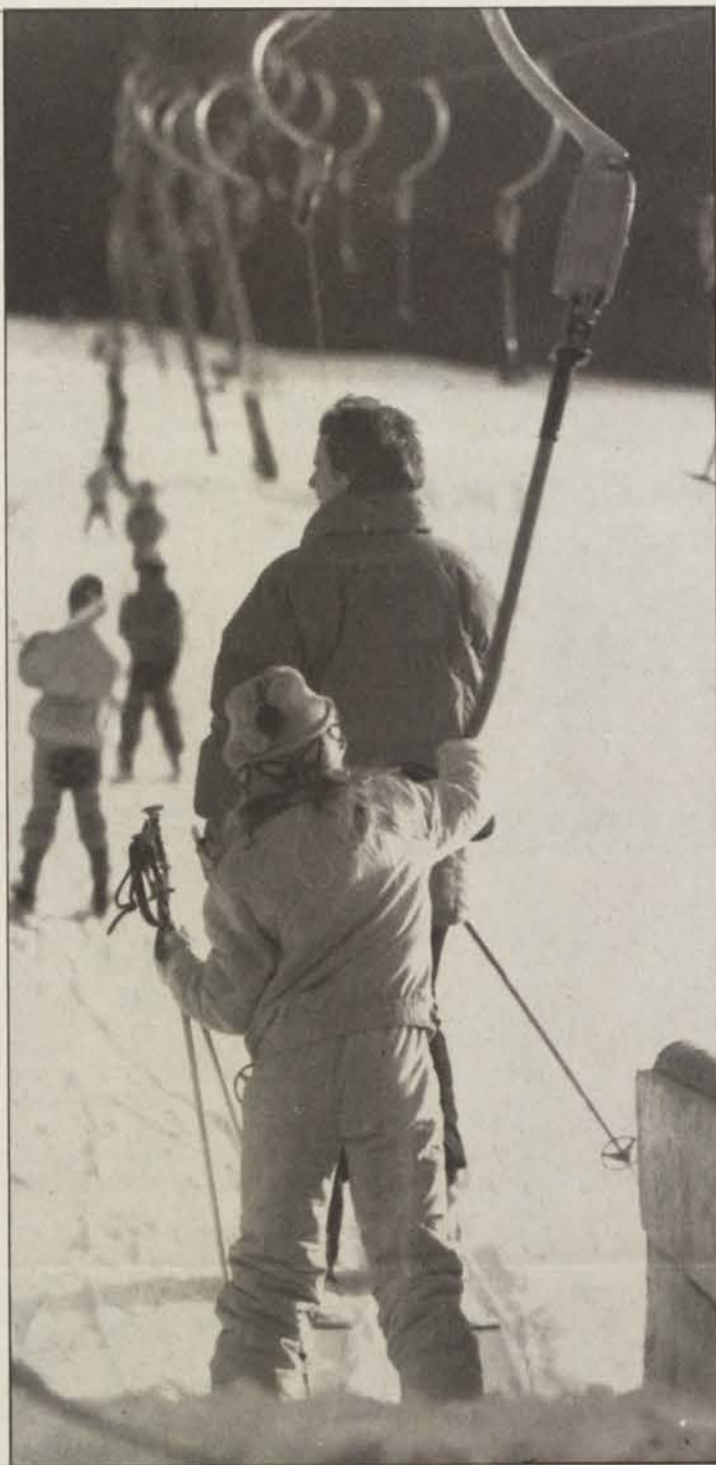
Univerzitetna knjižnica že nekaj mesecev deluje v novih prostorih, zanimanje za knjige pa je veliko, saj se je izposoja zvišala za nekaj krepkih odstotkov. Opazujemo torej nenavaden prodor knjige v Mariboru, katerega pa je prejšnji teden okrepila Cankarjeva založba, ki je v stavbi Univerzitetne knjižnice uredila (trenutno) najsodobnejšo knjigarno v Sloveniji, ki bo poleg leposlovnega prodajala tudi znanstveni tisk, s tem

Močan upad turizma na Koroškem!

Slika desno, ki jo je v Selčah posnel naš sodelavec Vinko Wieser, v bistvu ne ustreza letošnji zimi. Po vsej Koroški se hotelirji pa tudi lastniki manjših penzionov pritožujejo, da je število turistov zaradi pomanjkanja snega hudobno upadlo. Statistika že ugotavlja, da na Koroškem v tem času beležimo le 30 odstotkov lanskega števila turistov.

Kljub temu pa presenečajo nekatere vesti, da v maloštevilnih krajih, kjer vlečnice ali sedežnice delujejo, koristijo možnosti za smučanje predvsem Jugoslovani (le od kod jim denar, ko pa tako tarnajo o hudih življenjskih razmerah!) in Italijani. Seveda so v tako slabi smučarski sezoni v težavah tudi lastniki žičnic in vlečnic, ki stojijo prazne. Tem je deželna vlada zdaj že obljubila deželno podporo.

Zanjo pa bodo zagotovo morali zaprositi tudi podjetniki ob tromeji. Upravljalci sedežnic v Selčah za Podkloštrum je namreč dejal, da je pri njih letos za 80% manj ljudi, sedežnico pa uporabljajo kvečjemu planinci za izlete v gore. V Selčah pa ta čas deluje samo kratka vlečnica, ki jo sicer uporabljajo v bistvu le za smučarske tečaje. Tako tudi ob tromeji ljudje bolj kolesarijo, smučanje pa gledajo na televiziji ob prenosih s tekmovanj.

Pestre aktivnosti na Dunaju

Pretekli teden so slovenske organizacije in inštitucije poskrbele za nekaj dogodkov na Dunaju. V petek je članom Dunajskega krožka predaval dr. Georg Rundel, urednik lista Europa Ethnica. Isti dan je Založba Drava na posebni tiskovni konferenci predstavila knjigo Janka Messnerja in Hansa Staudacherja Nikaragva moja ljubljena. Na predstavitvi je spregovorila tudi državna sekretarka za ženska vprašanja Johana Dohnal. Da poprej (v četrtek) so bili v dunajskem Klubu slovenskih študentov in študentk v gosteh predstavniki slovenskega (koroškega) gospodarstva (Rudi Kropiunik, Avgustin Malle, Slavko Einspieler, Joza Habernik in Kotnik). Prireditelj, ki je bila očitno pripravljena izven klubskega programa, med študenti ni imela posebno velikega odziva, saj je prišlo samo nekaj klubašev (povečini študentov ekonomskih smeri). Morda je temu kriv tudi 'image' slovenskega gospodarstva? Vendar o tem ni bilo izrečenih toliko kritičnih besed, kot pa je bilo s strani referentov slišati (gospodarsko-politično pogojene) samohvale in pozitivne propagande za gospodarske strukture Slovencev na Koroškem in v Sloveniji.

Iz debate je bilo čutiti nezadovoljstvo študentov s pogoji za počitniško prakso pri nekaterih teh strukturah, (prenizek zaslužek, premalo možnosti spoznavanja raznih oddelkov v podjetjih) ter nezadovoljstvo gospodarstvenikov nad pomanjkanjem kvalificiranih novih gospodarskih kadrov med slovenskimi študenti ter skepsa le-teh do slovenskih gospodarskih struktur na Koroškem. S tem v zvezi je bilo tudi nekaj kritičnih pripomb glede malomarnega dela in angažiranosti kluba samega – referenti so med drugim kritizirali neurejenost prostorov, slabo kurjavo in pomanjkljivo osvetljava. Nezadovoljstvo zaradi omenjenih pomanjkljivosti in nakazanih problemov je brez dvoma upravičeno. Kajpada bi bilo lepo, če bi 'gospodarstvo' samo poleg konstruktivne kritike tudi kaj več prispevalo, kajti – takšna je objektivna ocena odbornikov KSSŠ/D – katastrofalna finančna situacija kluba dandanes ne omogoča več niti polprofesionalnega pristopa k organizacijskemu delu, s finančno situacijo pogojena frustracija pa seveda negativno vpliva na motivacijo članstva...

Dan navrh, na običajnem petkovem večeru kluba, je bil

odziv članstva večji – prišlo je nad 40 klubašev. O političnem, družbenem in gospodarskem razvoju v Sloveniji in Jugoslaviji po procesu pred vojaškim sodiščem proti Janši, Tasiću, Zavrlu in Boršnerju lani poleti v Ljubljani je navzočim namreč predaval Igor Bavčar, predsednik slovenskega Odbora za varstvo človekovih pravic. Poleg poka, ozadij in posledic ljubljanskega procesa je navzoče informiral o najnovjših dogodkih: o ustanovitvi Slovenske demokratične zveze ter od delu uradne komisije, ki raziskuje okoliščine in ozadja sojenja četverici. Komisija je med drugim ugotovila, da obstoj tajnega vojaškega dokumenta, ki je bil povod za sojenje, ni v skladu z jugoslovanskimi ustavnimi določili.

Hkrati pa komisija tudi raziskuje, kakšnega značaja so bili stiki tajne policije z glavnim urednikom Mladine (tajni vojaški dokument je bil posredovan trem urednikom lista, za kar je vedel tudi glavni urednik). Bavčar je mnenja, da ugotovitve komisije procesa ne bodo samo prikazale v novi luči, ampak da bodo morda celo izhodišče za novo obravnavo zadeve.

Dunajska KVSE iz drugega zornega kota

Konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi (KVSE), ki je bila pretekli teden zaključena na Dunaju, je prav gotovo marsikaj prispevala k povrnitvi v zadnjem času nizkega ugleda Avstrije v mednarodni javnosti. Afera Waldheim, politični škandali ter hajke proti antifasiističnim in zgodovinsko-kritičnim projektom (npr. proti umetniku Alfredu Hrdlički in njegovemu spomeniku ali proti naprednemu šefu Burgteatra Christianu Peymannu) – vse to je bilo kajpada usodno. Avstrijski zvezni kancler in njegov zunanji minister se rokujeta z vodilnimi političnimi osebnostmi sveta, Dunaj je spet prizorišče političnega razvoja k spravi, mednarodnemu sodelovanju in mirnemu sožitju.

Konferenca ja dejansko mnogo prispevala k popuščanju predvsem vojaških in političnih napetosti med posameznimi državami in bloki. Prav tako je bila na sporedu obravnava humanih človeških odnosov in človekovih pravic. Kdor bo kdaj prelistal zaključni dokument, bo videl, da so v njem našle svoje mesto direktive, ki jih sicer poznamo iz politične propagande tako imenovanih zahodnih demokracij napram državam vzhodnega bloka. Prav tako tudi direktive, ki jih že dolgo terjajo (zahodna in zaradi multinacionalnih medijskih gigantov dominantna) informacijska družba (npr. svobodni sprejem satelitke tv ipd.). Vzhodne socialistične države se prilagajajo sledeč svojemu novemu razvoju politične demokratizacije in ekonomskega reorganiziranja in odpiranja. Kajpada pa so zahodni mediji pravočasno našli grešna

kozla, ki sta se kar sama ponujala – Češkoslovaško in Romunijo. Tako smo lahko podpis zaključnega dokumenta doživljali predvsem v kontekstu z nesoglašanjem svetovne javnosti s tema dvema državama in z njunim pojmovanjem človekovih pravic. Klanju črncev po neki 'naključni' socialni vstaji v ameriškem Miamiu isti mediji niso posvetili podobne pozornosti. Kaj šele, da bi ob tej priložnosti posvetili nekoliko pozornosti mirovnemu gibanju, ki se je že leta trudilo za doseg istih ciljev, za katere gre tudi pri KVSE. Tudi o stvarnem položaju narodnih manjšin v Evropi ni bilo slišati besede. Jasno je, da je ta stvarnost – lahko bi recimo izpostavili prav našo koroško z narodnostno ločevalnim šolskim zakonom – prav gotovo v nasprotju z besedo in duhom KVSE. V tem smislu naj bi tudi na manjšinske zastopnike – in tu kajpada tudi na gospoda slovenskega poslanca v dunajskem parlamentu – naslovili vprašanje, zakaj ob takih dogajanjih spijo. Ali ne sledijo? Samo primer: stotine novinarjev z vsega sveta zamačajo na svoj medijski spektakel. Vse mirno. Dunajski dnevnik objavi na svoji naslovnici sliko protestirajočega posameznika s transparentom. Kaj res nihče nima kaj povedati, recimo na pravem mestu? Koga naj potem čudi, da mediji iz sicer nadvse pozitivne zadeve, kot je to KVSE, mirne duše lahko napravijo svoj enodimenzionalni pogled na stvarnost? In koga naposled čudi, da Avstrija lahko popravlja svoj ugled na račun našega/vašega molčanja...?

Igor Schellander

Spodnje besedilo smo prejeli s prošnjo za objavo. Bilo je že razmnoženo in ponekod razdeljeno kot ironični protest proti odlikovanju, ki jo je od občine Beljak prejel avtor Fritz Sitte.

Gratulation!

Andere, Verweichlichte und selbstzerstörerische Kräfte in unserem Volk mißbrauchten das „Gedenkjahr“ 1938/1988 um unser gesundes Volksempfinden zu untergraben.

„Novemberprogramm“ statt Reichskristallnacht war die Parole. Nicht so in Villach. GOTTSEIDANK! Villach blickt nach vorne und verleiht Dir lieber Kamerad den Kulturpreis. Ein mutiger und notwendiger Schritt in einer Zeit, in der die Bedeutung des Begriffs „Rasse“ so umstritten ist. Wir dürfen uns nicht auseinanderdividieren lassen.

Seien wir doch ehrlich:
● Es geht auf die Dauer nicht mehr, daß die eine Hälfte der Menschheit arbeitet und produziert, damit sie die andere, hungriernde Bevölkerungshälfte der Erde durchfüttert.

● Schwarze haben nun einmal ein gestörtes Verhältnis zu technischen Dingen.
● Sie sind ganz einfach nicht in

der Lage, voll verantwortlich an die Stelle weißer Ingenieure und Fachleute zu treten.

● Und es erhebt sich ja wirklich die Frage, warum es weder den Schwarzafrikanern noch den Rothäutern jemals eingefallen ist, zu merken, daß die Erde rund ist und entdeckt und besiedelt werden kann. Nein, das taten ausschließlich wir Europäer.

Es freut uns auch, daß unser geehrter Herr Bundespräsident a.D. unser lieber Oberkommandierender Dr. Rudolf Kirchschläger Deine, in infamer Weise in jüngster Zeit angegriffene Ehe verteidigt. Er hat recht, wenn er nach einer neuerlichen Gesamtchau Deiner 14 oder 21 Bücher Deine persönliche Wahrhaftigkeit und ehrliche Faktenfindungsarbeit hervorhebt.

Mit kameradschaftlichem Gruß
Mag. Dr. Helmut Stockhammer,
Oberrat, Leutnant der
Reserve i. R.

(f. d. Kärntner Kulturwerk europäischen Geistes und den Europäischen Abwehrkämpferbund)

Že razstava Kmečke hiše v Selah, ki sta jo v lanskem letu pripravila Tone Cevc in Ignac Primožič, je zbudila pozornost javnosti. Tedaj sta z obširno dokumentacijo prikazala posebne značilnosti kmečkih hiš v Karavankah, torej svojevrstne arhitekture, ki jo je moč najti samo na južnih in severnih pobočjih Karavank.

Zdaj je izšla tudi knjiga Kmečke hiše v Karavankah. V njej sta avtorja obdelala stavbno dediščino hribovskih kmetij pod Kepo, Stolom, Košuto, Obirjem, Pristovskim Storžičem in Peco. Gre torej za del obdelave obsežnega področja, katerega dolžina presega 100 kilometrov.

Primer starih hiš iz knjige: Leršnjakova hiša v Slovenjem Plajberku.

Kmečke hiše v Karavankah

Pri nastajanju knjige je sodeloval fotograf Edvard Primožič, risbe so izdelali arhitekt Gregor Mak, Maruša Rupert in Marko Zukatto ter avtor Primožič. Tako so ustvarili neprecenljivo gradivo ljudske arhitekture. To je še posebej pomembno za severno področje Karavank,

kjer ležijo vasi s pretežno slovenskim značajem.

Knjiga je kljub visoki strokovnosti pisana poljudnoznanstveno in zato razumljiva širokemu krogu bralcev. Zanimiva je tudi zaradi številnih slikovnih ilustracij, ki prikazujejo slovenske domačije in s tem tudi izročilo preteklo-

sti o življenju naših ljudi, ki so ustvarili stavbno arhitekturo presenetljivo visoke kulturne stopnje, kakršne v gorskih naseljih drugih področij ni zapaziti.

V uvodu je Tone Cevc med drugim zapisal, da je misel o monografski predstavitvi kmečke stavbne dediščine Karavank zorela več let. Pobudnik zamišljenega orisa je bil domačin, arhitekt Gregor Mak, ki je potrebo utemeljeval s tem, da so Sele še skoraj popolnoma slovenska hribovska vas, ki z zaselki Šajda, Borovnica, Srednji in Zgornji Kot ter Bajdiše varujejo izjemno stavbno dediščino, vredno samostojne obdelave še zlasti zato, ker stavbe ob drugih kulturnih elementih prepričljivo naglašajo identiteto kraja. Tako je sprva prišlo do prikaza dokumentacije, ki je sedaj na ogled kot trajna razstava v posebnem prostoru občine v Selah, potem pa do uresničitve raz-

širjenega projekta, ki ga zajema pričujoča knjiga. Kot že rečeno, gre pri tem za prvo knjižni prikaz kmečke arhitekture Karavank.

Da je prišlo do izdaje te pomembne knjige, so veliko pripomogli nekateri posamezniki, razne inštitucije in podjetja.

Za pripravo in izdajo knjige sta poskrbela Založba Drava v Celovcu in Založništvo tržaškega tiska v Trstu, natisnila pa jo je Tiskarna ljudske pravice v Ljubljani. Knjiga Kmečke hiše v Karavankah je vezana v platno, ima 252 strani, pri čemer je treba posebej omeniti številne barvne in druge ilustracije, zato je primerna tudi za darilo vsem, ki se čutijo povezane z naselji, ki jih avtorji v knjigi opisujejo. Cena za izvod znaša 358 šilingov, naprodaj pa je v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu.

A.K.

Avtor Tone Cevc

Avtor Ignac Primožič

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 27. 1. 1989

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 12,70	13,30
za 1 angleški funt	£ 22,40	23,60
za 100 franc. frankov	f 201,50	211,50
za 100 ital. lir	Lit 0,93	0,98
za 100 dinarjev	DIN 0,14	0,22
za 100 švic. frankov	sfr 816,50	836,50
za 100 holand. guldnov	Hfl 614,50	630,50
za 100 nemških mark	DM 694,30	711,30

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

1 6 16 20 37 38 (28) XIX XIX X12 11X
Joker: 829256 b.j. Stava: 0:0, 2:1, 2:2, 1:1 b.j.

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16.
Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34,
teleks 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 3.600.000 dinarjev.

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu

Objava

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministrstva za pouk, umetnost in šport naj starši svoje otroke, za katere želijo, da bodo v šolskem letu 1989/90 obiskovali gimnazijo, prijavijo takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, v času od 6. do 28. 2. 1989, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Uradne ure so vsak dan od 7.30 do 16.00, ob petkih do 13.00. Ob prijavi za sprejem je treba ravnateljstvu predložiti spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz o avstrijskem državljanstvu.

2. Učenci bodo morali opravljati sprejemne izpite le v izjemnih primerih, in sicer iz slovenščine, nemščine in matematike. Odločilno bo letno spričevalo. Termin za sprejemne izpite: sredo, 5. julija 1989.

3. Konec maja 1989 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije starše pravočasno obvestilo o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.

4. Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.

5. Za vstop v višje razrede veljajo podobna pravila. V tem primeru je priporočljiv razgovor z ravnateljem. V gimnazijo je možen tudi prestop iz glavne šole.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence, Prof.-Janežič-Pt. 1, 9020 Klagenfurt/Celovec.

ravnatelj: dr. Reginald Vospernik 1. r.

Razširjena ponudba

S pričetkom prihodnjega šolskega leta 1989/90 bo imela mladina slovenskih družin na Koroškem nove dvojezične izobraževalne možnosti v izobraževalni ustanovi zavoda šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu.

Za prihodnje šolsko leto se namreč, tako dekleta kot fantje, že lahko vpišejo v 1. razred dvojezične petletne Višje šole za gospodarske poklice, ki se po opravljenem 5. razredu konča z maturo.

S tem bo višja stopnja poklicne izobrazbe deklet in fantov naših slovenskih družin izenačena z izobrazbo na šolah z nemškim jezikom, vendar z izdatno prednostjo dvojezičnosti, ki je danes pomemben faktor v prizadevanju za zaposlitev. Tako se naši mladini odpirajo nova pota poklicnega udejstvovanja in neposrednega študija na akademijah in univerzah.

Seveda pa v zavodu še ostaja možnost izobraževanja fantov in deklet s skromnejšimi ambicijami in željami, ki jim matura ni dosegljiva, odnosno je ne potrebujejo.

V zavodu so namreč trenutno na izbiro kar 3 izobraževalne možnosti: Na vseh tipih je pouk dvojezičen:

- Enoletna gospodinjska šola, ki šteje za 9. šolsko leto, in je priporočljiva vsem, ki so se odločili za vstop v poklicno življenje.

- Triletna Strokovna šola za gospodarske poklice, ki nudi usposobljenost za zaposlitev v raznih poklicih in za nadaljnji posredni študij.

- Petletna VIŠJA ŠOLA ZA GOSPODARSKE POKLICE, ki bo usposobljala za zaposlitev v raznih poklicih, ki zahtevajo maturo in omogočala neposredni študij na akademijah in univerzi.

Za vsako izmed teh treh možnosti se lahko odločijo vsi, ki so končali 8-letno šolsko obveznost in imajo smisel in tudi predznanje slovenščine, z razliko, da je za sprejem v 1. razred Višje šole za gospodarske poklice in za 1. razred Srednje (triletno) strokovne šole za gospodarske poklice potreben sprejemni izpit, vpis v enoletno gospodinjsko šolo pa je možen brez izpita.

Za dekleta je šoli v zavodu priključen sodobno urejen dom (internat). Vodstvo zavoda, ki je privatna katoliška ustanova, se prizadeva, da omogoča mladini na pot v življenje poleg temeljite strokovne izobrazbe tudi neizmerno bogastvo možnosti spoznavanja in dozorevanja ob življenjskih in duhovnih vrednotah.

Učenke in učenci so deležni enake državne podpore in enakih olajšav kot učenci na vseh drugih šolah.

Podrobnejše informacije prejmete pri vodstvu šole.

Kaj bo prinesel Vail?

Avstrijski tekmovalci si od svetovnega prvenstva v Vailu mnogo obetajo. Še več pa njihovi menagerji in tovarne smučiči, ki izvajajo strahoten pritisk na tekmovalce. Prav tako je s tekmovalci drugih držav.

Če samo pomislimo, da v Avstriji samo za smučarsko reprezentanco porabijo vsako leto 150 milijonov šilingov – in to v glavnem iz davkov – se človek zamisli: ali se vse to sploh splača?

Po drugi strani pa je upravičeno, da povprečen Avstrijec – za ta denar – pričakuje vsaj kako odličje. Se bo njegova želja uresničila? Po kombinacijskem ženskem slalomu lahko na vsak način upamo, saj imata Anita Wachter in Petra Kronberger lepe možnosti za odličje. Pa sicer? Lahko pa se zgodi, kot se je na olimpijskih igrah v Sarajevu, da Avstrija ne bo osvojila nobene zlate...

Po kombinacijskem slalomu na izglednih mestih: Katjuša Pušnik (7.) in Mateja Svet (3.).

SLOVENSKI VESTNIK

ŠPORT

- nogomet
- sankanje
- smučanje
- šah

Tekma z NDR šele 20. maja

Avstrijska nogometna reprezentanca, ki se bori za kvalifikacijo za svetovno prvenstvo, bi morala igrati z Nemško demokratično republiko prvotno 17. maja. Na željo vzhodnonemške nogometne zveze pa so termin presta-

vili na 20. maj, igrali pa bodo, kot domjenjeno, v Leipzigu. Ta časovna sprememba ima posledice seveda tudi na že določen razpored tekem v avstrijskem nogometnem prvenstvu, saj morajo 10. kolo preložiti.

Osojnik prvak

Sankarji SŠK Obir so izredno uspešno tekmovali na avstrijskem prvenstvu ASKÖ. V tekmovalni skupini s športnimi sankami je Fridi Osojnik postal prvak, Vili Uršič pa je zasedel 3. mesto. V dvojici pa sta omenjena tekmovalca odnesla bronasto kolajno. Tudi Hanzi Smrtnik je bil uspešen v skupini s tekmovalnimi sankami, saj je bil deveti – to pa le z majhnim zaostankom za svetovnim prvakom Gerhardom Pilzom in tekmovalci iz SZ in Kanade. Adi Miklau pa je pri mladincih zasedel 9. mesto.

Šahisti SŠZ I zmagali!

Šahisti Slovenske športne zveze/Cartrans I so v prvi tekmi po novem letu v spodnji ligi-vzhod prepričljivo zmagali. V Frantschachu v Labotski dolini so slavili s 5,5 : 2,5 in si na ta način zagotovili mesto v zgornji polovici lestvice. Zmagali so Silvij Kovač, Alojz Gallob, Herbert Rulitz in Xhelal Hoti, razmislili pa so Gorazd Živkovič, ravnatelj Ivko Ferm ter vodja ekipe. Naslednji nasprotnik je vodeči na lestvici Wolfberg I, ki je v tem kolu premagal moštvo iz Šentandraža kar s 7 : 1.

Dunja Jamnig se je izkazala

Kot smo že poročali, sta bili Dunja Jamnig in Silvana Oraže, smučarki ŠD Šentjanž, vključeni v koroški izbor za vseavstrijsko tekmovalno naraščajnikov. Seveda pa je bilo to povezano tudi z intenzivnimi pripravami, ki pa se jih je lahko udeležila le Dunja Jamnig, Silvana Oraže pa je hudo zbolela in ni tekmovala v Gries am Brenner. Zato pa se je tembolj izkazala Dunja Jamnig: v veleslalomu je bila četrta (najboljša Korošica), v slalomu pa osma (druga najboljša s Koroške). S tema dvema rezultatom je bila Dunja tudi najboljša koroška tekmovalka v kombinaciji in se je v vseavstrijskem vrhu v svojem letniku uvrstila na 5. mesto. Dunji iskreno čestitamo, Silvani pa želimo skorajšnje zdravje!

Čakanje na dovoljenje

Kot so se funkcionarji in tekmovalci SŠK Obir z vneto lotili priprav za deželno sankarsko prvenstvo, imajo sedaj tudi veliko smole. Snega ni, tako zdaj grozi celo odpoved prvenstva. Odločitev bo sprejeta menda v ponedeljek zvečer, ko si bodo strokovnjaki sankarske zveze ogledali tudi pomožno stezo za Rastocnikom.

Pogovor s Filipom Gartnerjem: Kreator avstrijskih uspehov

Med trenerji se je na koncu najbolj veselil Aleš, Filip je bil za spoznanje manj nasmejan. Alešu pa je pot k veselju strasiral prav Filip, naredil je še eden podvig, potem pa je kar po bratsko razrešil zadevo. Govorimo seveda o bratih Gartner, trenerjema svetovnega slovesa in avtorjema jugoslovanskih in sedaj tudi norveških in avstrijskih alpskih smučarskih uspehov.

Če malo brskamo po spominu, vidimo brata Gartner na letni smučarski skupščini v Radencih, ko sta jugoslovansko smučarsko javnost presenetila z najavo odstopa z mesta trenerjev jugoslovanske alpske smučarske reprezentance. Njun odstop so morali na hitro sprejeti, Aleš Gartner je zatem postal trener Kanadčank, Filip pa je odšel k norveški smučarski reprezentanci. Pred pričetkom letošnjega svetovnega pokala v alpskem smučanju pa je prišla nova vest o teh dveh trenerjih: Filip Gartner je postal prvi trener Avstrijcev, Aleš pa je prišel na Filipovo mesto k norveški reprezentanci. Povzemamo intervju s Filipom Gartnerjem, ki ga je objavila mariborska revija 7D.

– Avstrijce je pričel učiti smučanja Jugoslovan, to se sliši dokaj nenavadno. Kako to, da ste v bogati izbiri trenerjev prav vi prišli med elito svetovne smučarske velesile?

Filip Gartner: „S sedanjo avstrijsko ekipo smo skupaj delali že več let. Tako s trenerji kot s tekmovalci. Dobro smo se poznali. Verjetno so videli, kako smo mi že pred leti delali z Jugoslovani, naša organiziranost je bila zelo velika in podobno organizacijo so si želeli tudi sami. Zatem so spremljali moje delo z Norvežani in letos so Avstrijci precej menjavali svojo vodstveno garnituro. Pumm, ki je bil prej na mojem mestu in je sedaj šef avstrijske reprezentance, se je odločil zame, za resnejšega, malo starejšega človeka, ki ima med smučarskimi individualisti več možnosti, kot njegovi mlajši trenerji. Na začetku ponudbe nisem jemal resno. Se danes mi ni prav jasno, kako se lahko Jugoslovan pojavi v takšni reprezentanci.

Kasneje je bil moj pogoj, da me vsi, s katerimi bom delal, od tekmovalcev prek maserjev do drugih trenerjev, sprejmejo brez zadržkov. Brez tega, da so vsi za to, da z njimi delam, ni možnosti za uspehe. In tudi Aleš si je želel menjave, ponovno je želel med smučarje. Ponudila se je možnost. Norveških fantov nikakor nisem želel pustiti brez ustrezne zamenjave. Na koncu smo se zmenili tako, da je bil volk sit in koza cela, jaz sem pri Avstrijcih, brat pa pri Norvežanih. Vem, da bo Aleš nadaljeval z uspehi.“

Avstrijci: najmanj stopničko

– Avstrijska javnost zahteva več od drugega mesta. Vzgojiti bi bilo potrebno smučarja, ki bo enakovreden Tombi, Zurbriggnu in sedaj tudi Girardelliju.

Filip Gartner: „Avstrijci s to ekipo že imajo velike uspehe. Spomnimo se samo Schladminga, kjer so pobrali prva štiri mesta. V vsaki tekmi si želijo najmanj stopničko, če že ne zmage. Že na začetku leta sem jim rekel, da bo to precej težko, predvsem v slalomu. Konkurenca bo vedno hujša, prihajajo nova imena. Čeprav se sliši nenavadno, Avstrijcem danes manjka še precej znanja in smučarske tehnike. Verjetno drži, da je avstrijska ekipa odlična, a brez pravega šampiona. V tem trenutku v njej ne vidim smučarja, kot je bil nekoč Stenmark in kot sta danes Tomba in Girardelli. Poleg izrednega smučarskega znanja je za kaj takega potrebna tudi glava. Premalo časa sem še v avstrijski ekipi, da bi lahko trdil, da je nekdo

sposoben za kaj takega, oziroma da je možno iz kakega smučarja narediti „večnega zmagovalca“. Ko sem prišel v ekipo, sem mislil, da o njih veliko vem, sedaj pa spoznavam, da bom moral rešiti še precej neznank. Trenutno še zbiram informacije o smučarjih v moji ekipi. To so le srednjeevropejci, ki se z izdelanimi športniki, kot so to na primer Skandinavci, ne morejo primerjati. Imel bom še dosti dela. Mentaliteti Avstrijcev in Jugoslovanov, seveda smučarski, se bistveno razlikujeta. V jugoslovanski ekipi so bili takrat izjemni smučarji, povprečni in tudi taki z manj znanja, pa še po letih so se precej razlikovali, tega pa v avstrijski ekipi danes ni. To je ena generacija, po rezultatih in znanju so tudi precej izenačeni in vse to so pomembne razlike.

Jugoslovanski smučarski asi so se poslovili in sedaj je že jasno, da vsaj v moški alpski smučarski ekipi ni dovolj nadarjenih mladih smučarjev, ki bi lahko že ta čas nadaljevali z jugoslovanskimi smučarskimi uspehi. Menite, da lahko tudi vam pripišejo del krivde za sedanje neuspehe?

Filip Gartner: „To, kar se dogaja v jugoslovanski smučarski reprezentanci, je navadna menjava generacij. Spomnite se samo Francozov. Menili smo, da v tej smučarski velesili proizvodnje dobrih smučarjev sploh ne morejo ustaviti. Pa se je zgodilo prav to. Mi nismo delali s premalo reprezentanti, prej obratno. Na škodo Franka Strela, Križaja in Kuralta smo imeli v ekipi še nekaj mlajših samo zato, ker smo vedeli, da bo menjava generacije težka in morda tudi usodna. Poizkusili smo vse, ali je bilo naše delo najboljše ali ne, morajo povedati strokovnjaki, ki so sedaj v jugoslovanski ekipi. Po nekaj slabših rezultatih si že predstavljamo vse skupaj kot tragedijo, to pa je v tej brutalni konkurenci, ki vlada predvsem v svetovnem slalomu, nekaj avstrijski ekipi, da bi lahko trdil, da je nekdo